

HEROLD de esperanto

MONATA INFORMILO DE KULTURA CENTRO ESPERANTISTA

Numer 7 (2298), 95^a jarkolekto

Esperanto-Domo, Postiers 27, CP 311, CH-2301 La Chaux-de-Fonds (Svislando) - telefono (41)32 9267407 - kce@esperantio.net - pēk 23-2921-8

julio 2019

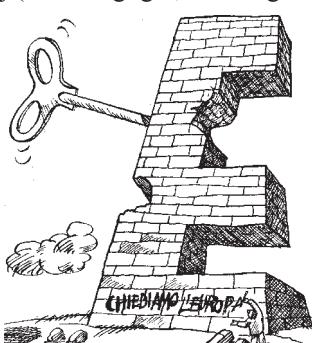
Dufronta batalo

La turmenta intertraktado pri la Brita secesio instruis ke, el la tri ĉefaj instancoj de Eŭropa Unio (Komisiono, Parlamento, Konsilio), ĝuste la asembleo de la membrostataj gvidantoj plej gravas. Tion konfirmas la fakto ke la germana kancelierino kaj la franca prezidento komencis diskuti pri la estontaj EU-postenuloj tuj post la baloto de la 26^a de majo, anstataŭ lasi tiun taskon al la parlamentaj grupestroj, kiel normale en reprezenta demokratio.

Tamen estus eraro pensi ke tiu baloto neniom influas la estontecon, same kiel estus eraro taksi ĝin influa kiel en vere federisma sistemo (ekzemple la svisa). La verdikto de la urnoj fakte havas du gravajn signifojn, politikan kaj financon.

Elektant tiom multe da "suverenistoj" (ne nur britaj, sed ankaŭ la francaj de Marine Le Pen kaj la italaj de Matteo Salvini), la eŭropoj donis al tiuj partioj amason da rimedo: enormaj salajroj por la deputitoj, bonegaj salajroj por iliaj stabanoj, senpaga infrastrukturo (kie bonſance ne eblas labori semajnfine), financaj rimedo. Unu sola EU-deputito povus vivteni tutan partieton, en mediteranea lando: imagu tiom da deputitoj por la oponcio kontraŭ EU!

La nuna antieŭropismo rilatas al EU simile kiel la svedaj socialistoj al la burĝaro en la 1930^{aj}: ne necesas detru la (politikan aŭ klasan) malamikon, sufiĉas ekspluati ĝin. Laŭ tiu logiko, Le Pen kaj Salvini estas la unuaj kiuj ĝojas ke ili gajnis, sed ne supervenkis: aliaj gratu sin per la zorgoj de eŭropa administrado, dum ili fortigas siajn partiojn, por la sekva klopodo konkeri la povon en la respektivaj landoj (aŭ firmigi ĝin, en Hungario).

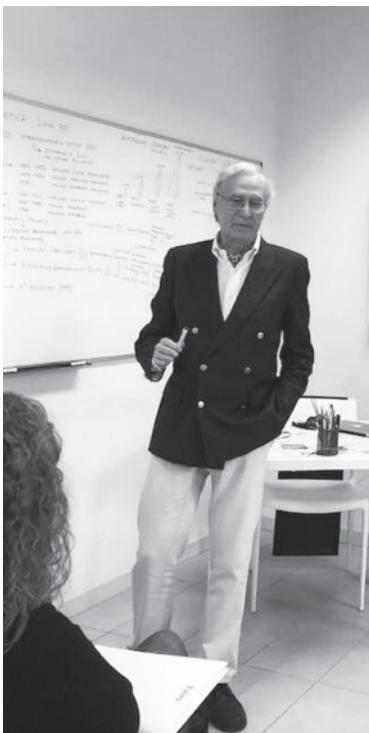
Politike gravas, ke la uniemaj fortoj tamen ankaŭ venkis, des pli ke la majoritato nun dependos ne nur de socialistoj kaj kristandemokratoj, sed grandparte ankaŭ de verduloj kaj liberaldemokratoj. Ĉi tiu parlamenta majoritato ricevis tamen la lastan ŝancon: ĝi plej responsas pri la strebo evoluigi la tutan strukturon al aŭtenta federismo. La batalo estos dufronta ĉar paradokse la nuntempa EU, regata de la Konsilio, estas pli proksima al la perspektivo de la suverenistoj ol al tiu de efika integrigo.

Giorgio Silfer

Burĝonis melodio floro en esperanto

Federica D'Antonino

La sekreta vilaĝeto

Ni iniciatis novan filmoprojekton, kies historio okazos en la svisaj Alpoj. Temas pri juna vojaĝanto, kiu serĉas sekretan vilaĝon.

Neniu scias, kie situas la vilaĝeto Salvejo. Tre malnova E-gazetartikolo parolas pri ĝi, sed nenio en la teksto specifigas, kie ĝi situas en Svislando. Ĉu nia junia esploristo trovos tiun "fantoman vilaĝon", kiu ne aperas sur mapo? Ĉu li povos renkonti tiujn montajn kamparanojn, kiuj ĉiuj lernis Eon en la 1950-a?

La filmo estos parolata en Eo kaj subtekstigita en la franca. Ni serĉas la senpagan kunlaboron de aktoroj aŭ/kaj teknikistoj. La filmado okazos 14-16 sep 19 en Valezo.

Laŭzana E-Societo

Tri kulturcentroj

Kvankam oni pensas pri ili kiel similaj E-domoj, Greziljono, La Kvinpetalo kaj KCE malsamas kaj jure kaj cele.

La kastelon posedas kooperativo, la dometojn en Bureso proprietas societo laŭ la franca leĝo de 1901, KCE estas socio sen profita celo.

Laŭ sia statuto, Greziljono celas flegi infrastrukturon kaj proviziĝin al la E-istaro: la kultura programo estus duaranga, kaj dependus precipe de aliaj societoj. Tial ĝi estas pli komparebla al Gastejo Edmond Privat ol al KCE.

Societo Yvonne Martinot naskiĝis kiel franca filio de LF-koop, kies iniciatojn en Francio ĝi prizorgu; tial ĝi okupiĝis pri la tri E-rendevuoj, la formado de kadroj, la distribuo de varoj ktp. Ĉio cesis per la disiĝo el LF-koop, kaj SYM aktivis nur en sia vilaĝeto, kie la domflegado iĝis nun priorita.

KCE estas lernejo, konferencejo kaj ekzamina centro. La domo ne rolas prioritate, estas ne celo, sed rimedo por financi la societon: por la aliaj praktike estas inverse. Aldone, KCE situas en transnaciaj cirkvitoj (ALTE, la Esperanta Civito), dum la aliaj strikte dependas de la franca medio.

La "kreskanta produkta platformo" de la Civita konsorcio realigis plian servon. Kunlabore kun la privata lernejo LEST, Itala Interlingvista Centro organizis la 1-an Interlingviskan Seminarion, sub la gvido de prof. Giorgio Silfer kaj la asisto de d-ino Lorena Bellotti.

La unutaga seminario (25 maj 19) arigis dekon da personoj, grandparte itallingvaj instruistinoj. *Un seminario veramente interessante!* diris Mariarosa Zanol, profesorino pri historio kaj filozofio en loka liceo, fine de la aranĝo. Al ŝi ehis Nancy Lembrechts, instruistino pri nederlanda, angla kaj itala lingvoj: *E' stata una bella giornata, era molto interessante. Grazie ancora.*

Duone sukcesa el la kvanta vidpunkto, la seminario estis kvalite altnivelia: *C-ano Silfer kapablas doni tre riĉan panoramon, enmetante tre valorajn glosojn kaj detalojn, aldone al ĝeneralaj fadenoj kium li neniam maltrafas*, komentariis c-ino Bellotti. Alia partopreninto emfazis, ke *ni atingis la lunçotempon sen minimuma laciĝo post tri tamen intensaj horoj.*

Laŭ la seminariistro, pli modeste, granda merito apartenas al la planlingvistiko mem, kies enhavo kapablas ĉiam fascini la novulojn.

La politika movado Eŭropo-Demokratio-Esperanto partoprenis en Francio per propraj kandidatistoj en la baloto por la EU-Parlamento, 26 maj 19. Tio okazis jam la kvaran fojon, sed en la antaŭaj ĝi arigis preskaŭ 0,2% de la francaj voĉoj, dum ĉi-foje ĝi ne atingis eĉ 0,1%. Ĉu alvenis la fino de tia eksperimento, kontraŭ kiu anatemis la franca sekcio de UEA en septembro 2003, sub la prezido de s-ro Longuepée (kromnomita "la ruĝa kapitalisto")?

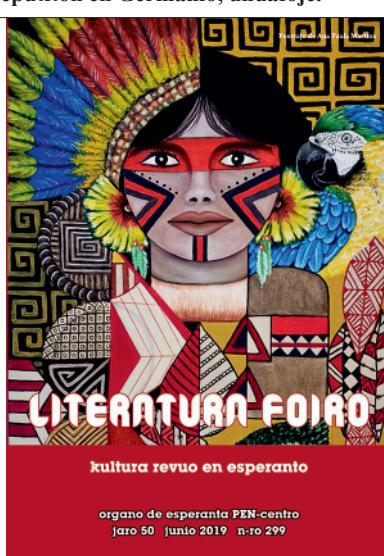
Multe pli sukcesa la eta paneŭropisma partio Volt, kiu tamen havis kandidatojn en ĉiu EU-lando kaj elektis propran deputiton en Germanio, unuafoje.

Literatura Foiro 299

La junia numero de *Literatura Foiro* akurate atingas la abonantaron, kun tre bela kovrilo anoncanta la ĉefartikolon, kiun Alexandre Mendas Correa dediĉis al Ze'egete ("la vera lingvo"), parolata en Brazilo, okaze de la internacia jaro de la indiĝenaj lingvoj.

Sur la esea kampo elstaras ankaŭ la artikolo de Davide Astori pri Leonardo, mondĉitano aŭguranta Eŭropon; la kontribuo de Francisko Degoul pri La sankteco de Zamenhof, laŭ peto de Internacia Junulara Festivalo; la tria esplorajo de Giorgio Silfer pri la filozofio de Zamenhof: *Framasona templo por la unua homarano?*

Poezio printempe ŝosas per uverturo de Dimitrije Janičić, interludo de Tiberio Madonna, lirika traduko el Cardarelli fare de

Biagio Trapani. Prozo buntas per humurajo de Giuseppe Campolo: *Marso*; per rakonto de Julian Modest *La mantelo*; kaj per mirendaj kontribuoj – el Popola Ĉinio (*Ruĝa sorgo, kvina ĉapitro* de Mo Yan, tradukis Vejdo), el Serbio (*La fantomoj de mia patrino* de Vasa

Transkulise

Solena inaŭguro

Dimancon, la 29^{an} de julio 2018, okazis la t.n. Solena Inaŭguro en la granda amfiteatro de Coliseu dos Recreios en Lisbono.

Iu pranepino de Zamenhof voĉlegis paroladeton, suficie flue kaj belprononce. Nur malofte ŝi stumbletis (ekz. *unuj la ajiāj*), sed kiam ŝi devis voĉlegi la naskiĝ-jaron de sia praavo (1859), kia katastro! Oni bone dresis ŝin antaŭe, sed la datojn oni forgesis skribi plenlitere, anstataŭ nur cifere. Nur tre pene, hezite, balbute kaj stakate ŝi sukcesis elbuŝigi la daton, sed la samideanar ŝin tuj regalis per aplaudo komprenema...

Plej aberacie prononis Trezoro (Huang Yinbao), UEA-estrarano, kaj mi ne kapablis kompreni pli ol 50% de la enhavo de lia voĉlegata paroladeto, dum kiu plurfoje sonis la vorto *Esperendo*. Poste, kiam mi – iom honte – komentis al du sertuloj mian komprenon nur duonan, ili konfesis similan nekapablon propriaoran, kio evidente trankviligis min...

Parenteze mi tamen devas konfesi, ke en posta aranĝo, la sama Trezoro, ne surpodie sed inter la publiko, starigis por spontane komenti ies intervenon, kaj ĉi-foje mi komprenis ĉirkaŭ 95% de lia dirajo (kvankam li plu insistis pri *Esperendo*). Nu, verŝajne temas ne tiom pri lia prononco, kiom pri lia nekapablo voĉlegi kompreneble...

Mi mencius la paroladeton de la prezidentino de TEJO, Hoan Tran (Gojo). Sian iom akuzativ-avaran diraĵon ŝi elbuŝigis ne nur laŭtege, sed ankaŭ torente, eĉ mitrale, tiom galope, ke ŝia cerbo postiris la lagon, kaj vokaloj forgesiĝis (*ti ĉi momento, Esprantujo*) aŭ konsonantiĝis (*alja mejlostono, alja rolo*). Felice tion kontrastis la modela prononco de Otto Prytz [blindulo], kiu nelonge parolis nome de la Akademio.

Plej longe – kiel kutime, laŭdire – oratoris Mark Fettes, per sia leĝera akcento angla kaj iom patosa stilo, sed lian preskaŭ tutan intervenon tradormis japanaj oldulinoj dekstre de mi, dum apudaj ĉinoj volupte fingrumis siajn telefonojn, tute ignorante la kanadanon. Kiam venis fino al lia latino, tondra aplaudo vejis la dormantinton, kiu tuj mem ekplaŭdis entuziasme.

Gonçalo Neves
(el *Reveno al Lisbono*, 2019)

buntas pro Brazilo

Pavković, tradukis Zlatko Martinov, el Triesto (*Vivo de malkapablulo* de Italio Svevo, tradukis Carlo Minnaja).

La feminaj paĝoj atutas per artikolo de Perla Martinelli pri Greta Thunberg kaj vasta bildoriĉa recenzaro de Marie-France Conde Rey pri la Jusa Internacia Festivalo de Femina Filmo, apud Parizo.

Librojn recenzas Carlo Minnaja (*Mesago* de Fernando Pessoa, elportugaligis João José Santos) kaj Fernando Pita (*Bohemaj lumoj* de R. Valle-Inclán, elhispanigis Miguel Fernández).

Tre baldaŭ atingonte la jubilean 300^{an} numeron, *Literatura Foiro* estas ĉefredaktata de d-ino Perla Martinelli. Eldonas, posedas kaj administras LF-koop. Mendebla ĉe <lf-koop@esperantio.net>.

Jam decidita la nova estraro de UEA

Laŭ la sovetia procedo kiu karakterizas la elektojn en Universala E-Asocio, kun monata fruo estas jam divenbla la konsisto de la nova estraro de la Asocio mem.

La elekta komisiono je plimulta rekondas: Duncan Charters, prezidanto; Fernando Pedrosa Maia jr kaj Huang Yinbao (Trezoro), viceprezidantoj; Aleks Kadar, ĝenerala sekretario; Orlando Raola, Jérémie Sabi-yumva, So Jinsu kaj Amri Wandel, estraranoj. Estas rimarkinde, ke nur unu el la ok logas en Eŭropo, kaj neniu el ili estas virino. Krome, rekandatiĝas neniu el la elektitaj en 2016.

Post Lahtio en Finnlando 2019, la Universala Kongreso okazos en Montrealo (Kanado) 2020, kaj en Belfasto (Norda Irlando) 2021.

Se la elektita komisiono (Mandirola, Matte, Schroder, Weidmann) estus unuanima, la Komitato de UEA limigus je ratifo de la rekondita listo. Pro la alternativo Charters/Pedrosa Maia restas almenaŭ unu demandosigno, kvan-kam pli formala ol substanco.

Teorie ankaŭ eblas, ke iu el la ok rekonditaj ne estos elektita, se pli ol duono de la Komitato forstrekos lian nomon. **HeKO**

La Konsulo renkontis 19 jun 19 en Stokholmo diversajn aktivulojn, unuavice la legacian asistanton, Bertil Nilsson. Kun ili kaj kun la vickonsulo pri informado okazis konsultiĝo pri diversaj projektoj.

Interalie c-ano Nilsson okupiĝos pri la svedigo de la verko *Konciza kultura historio de la esperantlingva komunumo*. La eldono estos preparata kunlabore kun Esperanta PEN-Centro.

Alia temo estis la finanĉado de eldono de la korespondoj inter Stellan Engholm kaj Leen Deij. Pri la projekto promesis helpon funkcio aktiva en la laborista E-movado, al kiu apartenis ambaŭ verkistoj.

Kun la direktoro de la biblioteko de Solidardomo, kie situas la norda legacio de la Esperanta Civito, estis difinita la procedo por la integrigo de la sociokultura libraro en Eo kaj aliaj lingvoj. Pri tiu libraro helpos ankaŭ stokholma E-istino.

Unua ekskurso de geesperantistetoj

C-ano Espoir Kasati diplomiĝis dum la 5-a Afrika Esperantologia Semajno.

Okazis 8 jun 19 la unua ekskurso de infanoj kiuj lernas Eon kun c-ano Espoir Kasati.

La foriro ekis matenore per kvaraŭta karavano de Kasengo ĉe Herbart-lernejo (kie enestas nia E-klubo) ĝis la landlimo dogana de Kavimviro kun Katumbo. Tio estas la landlimo de Burundio kaj Kongolando, kie la infanoj vidis plaĉan pejzaĝon, renkontiĝis kun najbarlandanoj (Burundianoj), vidis hipopotamojn starante sur la

ponto en unua rivero (Ruzizi) kaj plie ĝojis pro la evento kaj vizito al tiu longa kaj, je ilia ago, ne facile trafeblejo.

Post lernado kun dogana kanclero kaj vizitado en diversaj doganaj oficejoj, la infanoj demandis pri la doganajoj. Sekvis paŭzo kaj pikniko, post kio estis tempo ludi skeĉojn kaj deklami poemojn en E-lingvo...

Je la kvara vespero aŭtoj ĉiam je dispono rehejmigis nin. **ENK**

Donacis ĝis junio

KIEL SUBTENI NIN?
Vi povas donaci monon
tra la subaj kontoj / IBAN:

CH63 09000000230029218
KCE, Svislando

FR49 10011000200863031503 W66
BIC: PSSTFRPPCNE
Francio

IT24 G076010160000072627193
Martinelli Perla
Milano, Italio

ES69 21030146980030051518
Esperanta Naturamikaro
Málaga, Hispanio

BE60 000315654770
Ari Valerio
Bruselo, Belgio

SE21 95000099603403747482
Literatura Foiro
Svedio

HU29 10918001000006513390009
Anna Bartek
Budapest, Hungario

**por UEA-klientoj:
konto lfoi-i**

Javier Alcalde 8,50. Pierre Berger 122,50. Jean Biollay 10,-. Sonja Brun 160,-. David Buhmann 150,-. Claude Blanc 60,-. Anna Bürgy 30,-. Giuseppe Campolo 75,50. Tazio Carlevaro 30,-. Sylvie Colbois 50,-. Marie-France Conde Rey 180,-. Françoise Cork 25,-. John-Arthur Cork 25,-. André De Keuster-Nicolier 30,-. Esperanta Naturamikaro 360,-. Esperanta PEN-Centro 360,-. Feminismo Esperanta Movado 360,-. Yvette Fink Hum-bert 50,-. Pierre-Henri Glazmann 40,-. Bruno Graf 20,-. Georges Haldimann 25,-. Riichi Karibe 180,00. Stan Keable 115,-. Miroslava Kirova 217,-. Kooperativo de Literatura Foiro 360,-. Jean-Jacques Lavanchy 150,-. Franco Levi 23,-. Walter Magistrini 20,-. Perla Martinelli 180,-. Feri Mazlum 50,-. Carlo Minnaja 46,-. Bertil Nilsson 180,-. Hans Oertel 35,-. Eliane Purro Lavanchy 150,-. Nicolino Rossi 5,63. Giorgio Silfer 180,-. Noelle Weyeneth 20,-. Maria Wenczel 30,-. Walter Żelazny 180,- CHF KORANDANKON!